

# Ontwikkeling sportdeelname naar leeftijd

Factsheet 2017/15

Figuur 1. Wekelijkse sportdeelname naar leeftijd, Nederlandse bevolking, 12-79 jaar (%)



Bron: Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, CBS i.s.m. RIVM, 2001-2016; bewerking Mulier Instituut

## Introductie

Voor wekelijkse sportdeelname bestaat een groot verschil tussen leeftijden. Van de jeugd, zeker van kinderen rond de 10 jaar, beoefenen velen één of meer sporten. Voor ouderen boven de 65 jaar is dat fors minder. Deze ‘wet’ verandert geleidelijk in de tijd, zo blijkt uit dit factsheet. We diepen de cijfers uit door te kijken naar de opleiding per leeftijdsgroep.

## Jongeren sporten minder

Opvallend is dat hoewel de jeugd van 12 tot 19 jaar van alle weergegeven leeftijdsgroepen het meest wekelijks sport, de trend vanaf 2005-2008 dalend is. Waar in de periode 2013-2016 71 procent van de jongeren sportte, was dat in de periode 2005-2008 78 procent, een afname van 7 procentpunten. In 2016 was de sportdeelname onder de jeugd 70 procent (niet in tabel).

Onderzoekers leggen soms een verband met de introductie van de smartphone in 2007 en de komst van Facebook, voorafgegaan door Hyves. Sonck en De Haan (2015) stellen vast dat de jeugd (13-19 jaar) veel tijd aan sociale media besteedt. Omdat vergelijkingen met eerdere perioden ontbreken, weten zij niet waar deze tijd ten koste van gaat. In 2014 kon Van den Dool bij 10- tot 19-jarigen geen verband vaststellen tussen sportdeelname en de activiteit ‘computer en internet’. Ook al besteedde de jeugd daar tijdens de metingen in 2006 en 2011 ook al vijf uur per week aan. Een bijbaan bleek bij de jeugd wel negatieve invloed op de sportdeelname te hebben.

Volgens CBS Statline is onder de schoolgaande jeugd van 15 tot 20 jaar slechts de arbeidsparticipatie van 16-jarigen tussen 2003 en 2016 toegenomen (raadpleging 26/9/2017).

## 65-plussers sporten juist steeds vaker

In de leeftijd van 65 tot 79 jaar neemt de sportdeelname van de periode 2001-2004 tot en met de periode 2013-2016 sterk toe, van 30 tot 40 procent. Ondanks deze toename, sport deze leeftijdsgroep nog steeds het minste. De verklaring voor de toename kan met de sportgewoonten van generaties te maken hebben. Toen zij vijftien jaar terug de leeftijd van 50 tot 65 jaar hadden, deed 42 procent van hen aan sport (niet in tabel). De mensen die vijftien jaar geleden de leeftijd van 65 tot 80 jaar hadden, zijn als kind veel minder met sport in aanraking geweest. Onder andere Tiessen-Raaphorst (2010) toont dit generatie-effect aan. Ook het stijgende opleidingsniveau speelt een rol (zie verder).

## 20-65-jarigen: beperkte ontwikkeling

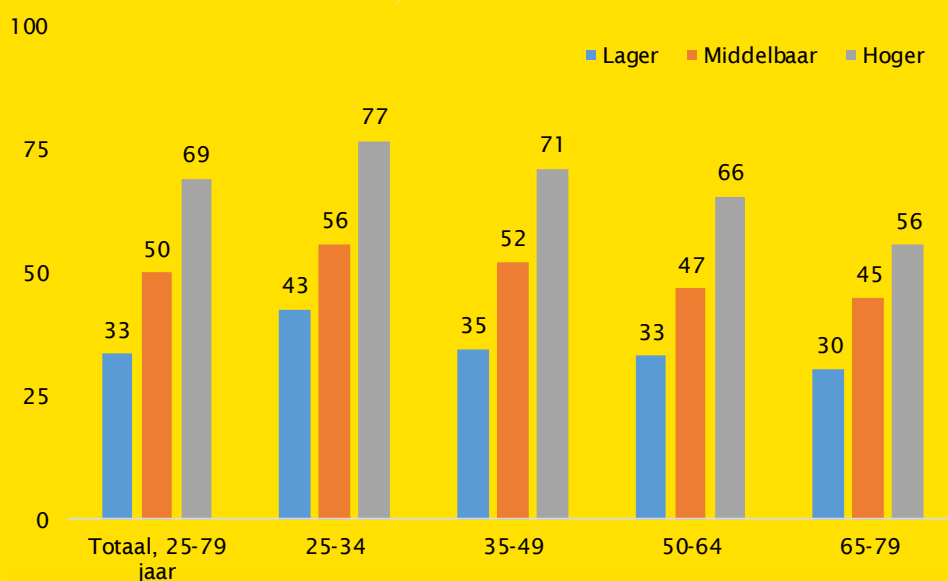
Binnen de groep 20- tot 65-jarigen zien we dat naarmate de leeftijd toeneemt, de deelname aan sport daalt. In de tijd is er, los van de toename van 2001-2004 op 2005-2008, geen sprake van een duidelijke trend. Blijkbaar speelt het voornoemde generatie-effect bij hen geen rol meer.

Colofon:

Oktober 2017

Remko van den Dool

**Figuur 2. (Wekelijkse) sportdeelname naar opleiding en leeftijd, Nederlandse bevolking, 2013-2016, 25-79 jaar (%)**



Bron: Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, CBS i.s.m. RIVM, 2013-2016; bewerking Mulier Instituut

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke en landelijk opererende stichting gericht op de bevordering van de sociaal-wetenschappelijke kennisontwikkeling en beleidseffectiviteit op het terrein van sport en samenleving.

Het instituut voert fundamenteel en praktijkgericht onderzoek uit, monitort de ontwikkelingen op het terrein van de sport en organiseert bijeenkomsten en congressen om het debat over de sport te stimuleren.



**Neem voor meer informatie contact op met:**  
**Remko van den Dool**  
[r.vandendool@mulierinstituut.nl](mailto:r.vandendool@mulierinstituut.nl)

Mulier Instituut  
 Postbus 85445  
 3508 AK Utrecht  
 T 030-7210220  
[info@mulierinstituut.nl](mailto:info@mulierinstituut.nl)  
[www.mulierinstituut.nl](http://www.mulierinstituut.nl)

### Ontwikkeling naar leeftijd en opleiding

Gooskens en Van den Dool (2017) laten zien dat opleiding voor sportdeelname bij 25- tot 79-jarigen het belangrijkste onderscheidende kenmerk is. We zien dat terug in figuur 2: 69 procent van de hoger opgeleiden sport tegen 33 procent van de lager opgeleiden. We zien ook dat de sportdeelname van hoger opgeleide gepensioneerden hoger is dan van lager opgeleide jongvolwassenen. Voor iedereen neemt de sportdeelname af met de leeftijd, maar voor hoogopgeleiden is dat effect sterker dan voor middelbaar en laag opgeleiden.

Bij de 65- tot 80-jarigen zien we dat de sportdeelname in de tijd (2001-2016) sterk toenam (figuur 1). Deze toename zien we bij alle drie de opleidingsniveaus. De hoogopgeleiden van 50 tot 65 jaar blijken met name veel meer te zijn gaan sporten (niet in tabel). Zij zorgen wellicht voor de steeds wijdere kloof naar opleidingsniveau in de tijd (zie Gooskens & Van den Dool, 2017).

De sportdeelname voor de totale bevolking neemt geleidelijk toe (van 52,2% voor 2001-2004 tot 54,6% voor 2013-2016; niet in tabel). In dezelfde periode nam het opleidingsniveau toe. In 2003 was 20 procent hoger opgeleid en in 2016 28 procent (CBS Statline, 20/9/2017).

### Conclusie

Toekomstig onderzoek kan uitwijzen of de afname van de sportdeelname van jongeren verband houdt met de komst van de smartphone en sociale media. Bij ouderen kan bij de waargenomen groei nog sprake zijn van een inhaaleffect. Pas in de jaren zestig zijn immers veel sportaccommodaties gebouwd en kwamen kinderen intensiever met sport in aanraking. De algemene stijging van het opleidingsniveau lijkt samen te hangen met de toename van de sportdeelname.

### Verantwoording

De informatie komt uit een eigen analyse van de CBS Gezondheidsenquête 2001-2016 (selectie 12-79-jarigen). We rapporteren per meetjaar over 5.500 tot 7.500 respondenten. De enquête bevat informatie over beweeggedrag, waaronder sport.

### Literatuur

Dool, R. van den (2014). Sport en andere (vrije) tijdsbestedingen. In: Uitstappers en doorzetters. A. Tiessen-Raaphorst (red.). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Gooskens, W., Dool, R. van den (2017). Factsheet Sportdeelname en opleidingsniveau. Utrecht: Mulier Instituut.

Sonck, N., Haan, J. de (2015). Media: tijd in beeld. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Tiessen-Raaphorst, A. (2010). Sportdeelname. In: Sport: een leven lang. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.